

SÜMEG-SZENT-GRÓTH

VEGYES TARTALMU HETILAP.

Megjelen minden vasárnap.

Előfizetési árak:		Hirdetmények:		A lap szellemi részét illető közlemények a szerkesztőséghez küldendők.
Egész évre	4 frt = 8 korona	2 hasábos petitsora egyszeri hirdetésnél	9 kr.,	A lapot illető minden fizetés a kiadóhivatalba küldendő
Fél évre	2 frt = 4 "	többszöri hirdetésnél	7 kr. — Bélyegdíj 30 kr.	Kéziratokat vissza nem küldünk.
Negyed évre	1 frt = 2 "	Nyilttér petitsora 20 kr.		
Egyes szám ára 10 kr.		Csak bérmentett leveleket fogadunk el.		

Lapunk számára hirdetések elfogad Budapest: a Reuter ügynökség, Blockner J., Eckstein Bernát hirdetési irodája Fűrdő-utca 4 sz., Magy. Távir. Iroda hirdetési irodája, Gránátos-utca 1., Fischer A. D. hirdetési irodája, Hatvani-utca 1. és Goldberg W. A. Bécsben: Mosse Rudolf hird. irodája. Szombathelyen: Apfel Sándor hird. irodája.

Ruzsicska Kálmán dr.

Ruzsicska Kálmán dr. kir. tanácsos, tanfelügyelő tíz éve lobogtatja kezében vármegyénk népoktatásiügyének zászlóját. E zászló harcossai, a tanítók, felhasználták az alkalmat s ez idei közgyűléseket ünneppé emelték, hogy kifejezést adjanak vezérük iránti meleg szeretetüknek, tiszteletüknek, odaadásuknak.

Tanítók rendezték ez ünnepet, de nem csupán az ő és vezérüknek ünnepe ez; ünnepe méginkább a megyei népnevelésügy folytonos haladásának s az ezzel karöltve járó általános műveltség emelkedésének, a magyar nemzeti közszellem fejlődésének, a magyar nyelv terjedésének is.

Éppen azért az elismerés és tisztelet őszinte érzelmével hajlunk meg e tíz éves pálya fáradhatlan és áldásos munkájának sikerei előtt.

Elismerésünk pedig annál nagyobb, tiszteletünk annál forróbb, mert jól ismerjük azokat a nagy, sokszor legyőzhetetlennek látszó akadályokat, melyekkel e megye tanfelügyelőjének megbirkóznia kell; másrészt pedig épp oly ismeretesek előttünk a tanfelügyelet mai szervezetének ama nagy hiányai, melyek oly sokszor hatnak bénítólag az egyéni tehetség, buzgalom, lelkesedés és nemes ambíció legüdvösebb irányu munkálkodására is.

Magyarország népoktatásügyi nagy szét-

tagoltságának a mi terjedelmes és szép vármegyénk igazi mintakepe. Hogy ez állapot mennyire megnehezíti az iskolák kormányozójának tevékenységét, bizonyítani felesleges. Másfelől a tanfelügyelet mai szervezeténél fogva — óriási munkakör, erősen megkötözött kezekkel, igen kevés személyzettel — igen gyakran kérni kell ott is, hol erélyes szigorú parancsnak volna helye. Ily körülmények között a siker mérlegének serpenyőjébe inkább az egyéni tulajdonságok esnek: a kedves modor, megnyerő tapintat a szeretetreméltó, lebilincselő varázsa, melyekből önként fakad a tiszteletgerjesztés és tekintély, azután a tehetség, a pályaszeretet, a lelkesedés és fáradhatlan buzgalom.

Dr. Ruzsicska Kálmán mindeme tulajdonokat egyesíti magában. Lelkes vezére a megye tanítóságának, kinék szívében nemcsak ott lebeg a szent láng, a harcvágyának nemes lelkesedése, a győzelem reményének ihlettsége, a tetterő buzgalma, hanem ő egyszersmind a tudás erejét, a szent lángok hevületét átsugározza a seregbe is, melynek élére állítatott.

A sereg pedig követi őt s segíti győzelemre napról-napra zászlóját a magyarság és köznevelés szent harcában.

E mellett körülveszi őt tisztelete és szeretete rajongásával, őt, aki jóakaró apja is egyszersmind. De tisztelettel, rokonszenvvel és elismeréssel hajlik meg a társadalomnak egy-egy osztálya is és szintén nyújt egy-egy virágot az érzelmeknek abba a

koszorujába, melyek a csáktornyai ünnepélyen oly meghatóan nyilvánultak.

Az ünnepély napjának lefolyásáról a következő sorokat adjuk:

Csáktornya városa már aug. 22-én zászlódiszt öltött. Egész napon át tömegesen érkeztek a tanítók megyénknek minden vidékéről, hogy tanui és részesei lehessenek az ünnepélynek. Az esti vonattal érkezett meg Svastics Benő főispán, Ruzsicska Kálmán dr. kir. tanácsos, tanfelügyelő, a közigazgatási bizottság küldöttsége.

Másnap reggel 8 órakor hálaadó isteni tisztelettel vette kezdetét a szép ünnepély. A misén a csáktornyai kántor vezetése alatt gyönyörű duettet énekeltek, mely könnyekig megindította a jelen volt nagyszámú hallgatokat.

Fél tizkor a tanítóképző-intézetnek zászlókkal, virágokkal gyönyörűen felszított terme zsufolásig megtelik ünneplő közönséggel, a mozsarak megdörögnének, a közönség szívére ünnepi hangulat száll: Udvardy Ignác elfoglalja az elnöki széket s szívből fakadt szókkal üdvözlő megyénk főispánját, ki oly melegen buzog a kultura felvirágzásáért, a tanítók ügyéért. A főispán szíves válassza után elnök megragadó, nagyhatású megnyitót tart, élénken esztelven a magyarnyelv és haza iránti lángoló szeretet szükségességét, illusztrálva hazánk történetéből vett képekkel. Ezután Bíró József keszthelyi polg. iskolai igazgató lendületes beszédben fejtegeti, hogy a tanítók minden szorgalma, törekvése csakis akkor jut teljes virágzásra, ha rajok felsőbb körökből életető napsugár száll. Ilyen életető napsugára a zalai tanítóknak, a megye szeretett főispánja, azért ajánlja: válassza meg a tanítótestület tiszteletbeli tagjaul. Az indítványt a gyűlés leirhatatlan lelkesedéssel fogadta el. A főispán köszönettel veszi a megtiszteltetést s Isten áldását kívánja a tanítók hazafias működésére.

A „SÜMEG-SZENT-GRÓTH” EREDETI TÁRCAJÁJA.

Utazás premiérre.

Talpig feketébe vágtam magamat. Illő öltözöt menyegzőre, temetésre egyaránt. Azután egy kutyanyelvet, egy törhegyesre faragott Hardmuth-írónt zsebre vágva, megindultam — szörnyen vegyes érzelmek között. Mert hát nem tudhattam: diadalok dicsőítő lantosa-e, vagy egy röpke életű halottnak gyászos bucsuztató kántora lesz-e? Ugyanis ki lát be a jövőnek titkos méhébe: a Férfi kérésők, mely dicsőséget keresni indult, nem-e csufondáros bukást fog találni.

Mikor előrobogott a kocsi, hogy elvigyen a dicsőség, vagy pedig a gyász útjára bennünket, gyorsan felugrottam a bakra. Tettem ezt kettős okból: először mert a kritikusnak magasabb nézőpontból kell tekinteni a világot; másodsor mert nem akartam a szerzővel közvetlen érintkezni, nehogy azt a drukkot, melynek árnya, már ott borongott az arczán, átszugerálja az én lelkeembe is. Én ugyanis semmitől sem drukkolok úgy, mint a drukktól. Azért ezer szerencse rám nézve, hogy sem orosz czárnak, sem titkos dramáirónak nem születtem, így legalább meg vagyok mentve attól a szívet összehúzó, torkot elfojtó szorongó érzéstől, melynek nevét is drukkolok még egyszer ideírni.

A lovak gyorsan nyargaltak tova, Mintha érezték volna, hogy hármunk közül az egyik szar-

nyas társukon, a pegazuson is szokott utazgatni. Az idő kellemesen s gyorsan telt — nekünk kritikusoknak.

Egész uton élveztünk szerzővel, festettük elébe a Parnasszus ragyogó dicsőségét, úgy hogy ő előre furdott annak mamoritó sugaraiban s mikor már ott fent kéjelgett, a koszosok irigylendő boldogságában, hirtelen lerántottuk az alvilág kinjai közé. Szoktattuk a siker mámorához, a bukás röstelkedő szegényéhez egyformán.

A harmadik utkaparó házon túl, két nő jó felénk.

— Nini! vénasszony! bukunk! jósolom én.

— A másik fiatal, győzünk, jósolja társam.

A város végén egy csapat meztelábos, topontyos gyerek mulatott. A korcsma előtti pocsolyába egy lyukas feneku rozsdás, összehorpadt nagy vízforraló fazekat tettek, s azt dobalták igazi gyermekki artatlansággal, hogy közben az arramenők ruháira is fröccsenjen a piszkos sűrű léből.

Mikor oda értünk, abba hagyták ártatlan multságukat s hangos lelkes éljennel üdvözöltek bennünket. Az ártatlan gyermekki szív megsejtette, hogy nagy férfiu is ül a kocsin.

Az első éljen, gyermekajakról: jó jel.

Én megállítom a kocsit, leszallok s a gyermekesapat vezéréhez fordulva kérdelem:

— Nem adnád oda azt a rozsz fazekat egy tényes piczulaért?

Az áruló! Oda adta.

En felajánlottam néhány szép szó kíséretében leendő Csiky Gergelyünknek, kinék — mint

tudják — értékes és érdekes régiségára van. Ő megvizsgálta s konstataulta, hogy a fazék ama fazekak egyike, melyekben szent János számára az olajat forraltak. Tessék majd megnézni a muzeumban.

A kocsi a kocsihoz kötözte az edényt s mi egy drága telerrel gazdagodva robotunk be a városba.

Utunk valóságos diadalut egész a Balogvendéglőig. Vasárnap lévén, igen sokan ültek kint a ház előtt ifjak és vének s még többen jártak keltek az utcákon. Persze a mi tiszteletünkre.

A vendéglő udvarán a kocsiszínből Thalia oszlopos csarnokává avaszirozott színház bejáratánál a tapolezai Bacsonyi irodalmi kör küldöttségének élén Rimfy Daktilusz elnök a következő nagyhatású szónoklattal üdvözölte a kettőnk között álló harmadikat: a szerzőt

Költészetünk ragyogandó csillaga!

Leroskadok az örömmek sulya alatt, hogy az istenek kegyei nekem juttatták a kitüntető szerencsét, hogy én, mint a Bacsonyi irodalmi kör érdemekben megkopaszodott elnöke, üdvözölhetem önt, s fűzhetem majd a babért az ön muzsáktól csókolt főnkelt homlokára. Igaz, ön még nem szállott a magyar irodalom halhatatlan csillagai közé, nem szállott oda, ahol Vörösmarty, Petőfi, Arany és Csiky tündökölnék s a hova való vagyok én is, Rimfy Daktilusz, e körnek érdemekben megkopaszodott elnöke, de már megtette az első lépést, hogy új fény és ragyogás derüljön a magyar színműirodalomnak ciarvult, sötétlő egére. Ime az üstökös, kinék fényuszalya már is

Ezután a gyűlés elnöke a nap ünnepeltjéhez, dr. Ruzsicska Kálmánhoz fordulva, a szív mélyéből eredő és a szívek mélyébe ható gyönyörű beszédben üdvözli őt, a megyei tanítószervezet, szerető atyját, reményét, büszkeségét, ki a lefolyt tíz évi működése alatt az oktatásügy felvirágoztatása, a nemzeti közszellem hódítása, a magyar nyelv előrehaladása terén önmaga gyűjtötte össze az érdemeknek azokat a virágait, melyeket ma, koszoruba fonva teszünk homlokára. Az elnök riadó éljenzést keltő beszéde után Prusztz Alajos városbíró Csaktornya városa, Margitay József igazgató a tanítóképző nevében üdvözli tanfelügyelőt, kiemelve az intézet felvirágoztatása körül szerzett maradandó érdemeit, ki mindig mint tanácsadó és atya áll az intézet mellett, kiérdemelve a tanárok meleg halaját és szeretetét. Erre megkapó szép jelenet következik. A teremben elhelyezett nagy szekreny ajtaja fölül s a közönség előtt ott áll virágoktól körve az ünnepeltnek megszólamlásig hű, igen szép arcképe, díszes aranykeretbe foglalva. Üdvözlő beszédek tartottak még Skublies Jenő a közigazgatási bizottság, Balaton József z-egerszegi apát a papság nevében, kiemelve a tapintatos vezetéset, mely oly szép egyetértést teremtve a többi iskolai tényezők között, tőr ideális céljai fele.

E beszédekre dr. Ruzsicska a töle megszokott lebilincselő modorban, remek szónoklatban válaszolva, forró köszönőtet fejezi ki megtszerte. Az ő szíve, az ő lelke a népvédelem és a magyarság felvirágoztatásáért lángol, az ő szeretete a tanítók javáért ég, s ami tehetségének erejétől, buzgalmatól telik, mindazt ezekért megtenni legszentebb kötelességének ismeri ezután is.

A nagy lelkesedést keltő beszéd után Hoffmán Lőrincz ráczkanizsai áll tanító, egykor a sümegi reálnak tanulója elszavalja Körmeny Pál tangvizi tanítónak költői szép ódáját.

A gyűlés egyéb tárgyaival kerülvén a sor, első sorban a tanfelügyelő nyújtja érdekes képét a lefolyt 10 év alatt tett haladásnak, az elért vívmányoknak. E tíz év alatt félmillió forintot meghaladó összeget áldoztak az iskola fenntartók tanügyi építkezésekre, Majdnem másfél száz esetben történt teljes, vagy részleges iskolaépítés. Számos népiskola kívül ezen időszakban csupán a magasabb jellegű népoktatási tanintézetek közül két középkereskedelmi iskola, egy polgári fiúiskola, két polgári leányiskola és egy felső leányiskola, a szakiskolák közül pedig hat iparos tanonciskola, három kereskedelmi alsófokú iskola állított. Ma a népoktatási intézetek száma 423. A kisdévedelem az egész vármegyében üledetlen indult. Tíz év alatt kilencz új kisdévedő nyílt meg, az utolsó nyárban pedig két állandó és harmincz nyári gyermekmenekháza állított.

A tanítók száma a hetedfél százat meghaladja. Az iskolák háztartása majdnem ötödfél száz ezer forintig emelkedett, melyből a rendes és segédtanítók f. c. t. 286,548 frtot tesz ki. Az állam 98 ezer, a községek 96 ezer, a felekezettek 87 ezer forinttal járulnak már évenként az iskolák fenntartásához.

A zalavármegyei nemzeti iskolák vidékeken közel 50 tanítói állás szervezetett 10 év alatt. Ezen időszakban készült el a határszéli helyzeténél fogva nagy fontosságú csaktornyai állami tanítóképző új épülete. Csaktornya, Perlak, Stridó mindinkább érdekes gőcpontjaivá valnak a mura-közi oktatásügynek.

A nagyérdemű visszaemlékezések kapcsán megemlékszik Trefort, Csaky és Eötvös miniszterekről. Szerinte az utóbbira vár a nagy munka: a felmerült eszmék diadalra juttatása. Végül a magyar nyelv buzgó apolására, a haza lángoló szeretetére, hivatásuk odaadó munkálására buzdítja a tanítókat.

A gyűlésnek többi érdekes tárgyai közül csak Hoffmán Moréra került idő, melynek czíme A pedagógia a társadalom tükrében. Nagy terjedelme miatt azonban ezt sem lehetett végigolvasni.

A felolvasás után Bánfi Alajos sümegi igazgató előterjesztette a szamvizsgáló bizottság jelentését a pénztár állásáról. Bevétele 297 frt 59 kr. kiadása 18 frt. 54. Az árvaalap 1944 frt. 87 kr. A számadások rendben lévén, pénztárosnak a felmentvényt a gyűlés megadta, egyúttal pedig Bánfi indítványára megszüreti a köröket az 1/3-ad rész tagdíjak beküldésére, annál is inkább, hogy a milleniumra az évkönyvet kiadni lehessen.

Az indványoknál Bánfi Alajosnak a sümegi kör után beküldött indványát a tanítónő képzőbe való felvételét illetőleg, úgy Feleki Alajosnak a munkult számában közölt indványát is elfogadták. Bánfi indványánál tanfelügyelő felszólal s tudatja, hogy indványozó a tárgyat vele közölve, ez érdemben már fel is irt a miniszteriumhoz.

A jövő közgyűlés helyéül Z-egerszegt tüzte ki a testület. Végül pedig elnök szívbéli meleg köszönőtet mond még egyszer a főispánnak, a közigazgatási bizottság jelen volt tagjainak, a város elöljáróságának s a vendégeknek, kik nagyrabecsult megjelenésükkel a nap fényét, bensőséget emelni kegyeskedtek s a szívet-lelket emelő szép ünnepélyt befejezi.

Ezután a tanítók nagy része megszemlélte a tanítóképző berendezését felszerelését, kertjét stb.

Délben a Hattyú-vendéglő nagy termében 150 terítékű bankett volt, melyen díszes sárság volt együtt. Az első nagy hatást keltő szónoklatot Svastics Benő főispán tartotta a királyért, imaszerű, magas szarnyalású fohászban esdve Isten áldását a legalkotmányosabb uralkodóra. Ruzsicska Kálmán dr. a vallás-és közoktatásügyi miniszterre, a tanítók első vezérére és atyjára, Margitay a tanítótestület legifjabb tagjára: a most tiszteleti tagga választott főispánra, Zrinyi Károly a nap ünnepeltjére: dr. Ruzsicska tanfelügyelőre, Udvardy a közigazgatási bizottság tagjaira, különösen Skublies Jenőre emeltek poharukat.

Ezenkívül még számos pohárköszöntőt mondtak, melyek megújulog a főispánra és tanfelügyelőre, Udvardy J. elnökre, Vrancsics főszolgabíróra stb. szálltak. Köztük különösen nagyhatást keltő és megható volt Bánfi Alajosé. Ő az elhangzott szebbnél-szebb beszédek után, alig talál szavakat, hogy esetelni tudja azt a gyendéd, azt a hódo-

latra keltő szép érzelmeket, mely a gyűlésen látott képet, — melyet a szeretett tanfelügyelő fiának fog kedves örökségképpen hagyni, — oly díszes virágkerettel fonta körül. Élteni Margitay Józsefét, mint aki a virágkeret szép eszméjét megvalósította. A leírhatatlan lelkesedést keltett szavak könnyekig megindítottak Margitayné. Majd egy második tószójában megemlíti, hogy a tanító ezermester legyen, hogy értsen minden munkához, meg a búvészhöz is. Ő heall búvésznék s varázsszavával ketté osztja az érdem aranyalmáját s felét odaadja Gaal Imre csaktornyai képző-tanárnak, ki a képet oly bravuros sikerrel festette meg, másik felet pedig az eszme megpendetőinek: Margitay igazgatonak és a tanári karnak.

Ugyancsak az ebéd alatt olvastak fel a nagy-számú üdvözlő sürgönyt is. Iyeneket küldöttek: felesége és fia, Csertán Karoly alispán, Gózonny főjegyző, a sümegi iskolások és tanítók nevében Takách A., az ipariskola nevében Kelllemen Károly dr. a tapolezai s letenyi isk. székek, Ziegler Gy. a csaktornyai isk. szék elnöke, Berger J. orsz. képviselő stb. Üdvözlő levél is sok érkezett, de ezeket nagy számuknál fogva felelőválni nem lehetett.

Ezekben adtuk, a lélecmelő ünnep lefolyását. Az ott elhangzott üdvözletek és jókívanságokhoz szívből csatoljuk a magunkét, a magyarok Istenétől bő áldást kérve Ruzsicska Kálmán dr. életére, hogy még számos éven át hasonló szent szeretettel, langoló hazafisággal, ernyedetlen kitarással vigye győzelemről győzelemre a kezébe adott zaszlót.

Levél Somogyból.*)

Kaposvár, 1894. aug. 18.

Régen volt az, ha igaz volt, hogy ráillett Somogyra a kis tükör rigmusa: Somogyban körtvét, almát eleget chetsz, de a tudományban kevés részt vehetsz.

Főhelye, Kaposvár örvendetes haladást mutat. Néhány év óta minden vakációban megfordulok itt, s minden évben új meg új látóval tűnik szemem elé. Utcái folyton épülnek-szépülnek. A vasutól befelé csak néhány évvel ezelőtt alig volt ház, s most egész új utca, díszes épületekkel ékeskedik.

A város végén az ugynevezett Czigli-vendéglőt szép népiskolává alakították át tágas termekkel, czészrű berendezéssel. Ettől kifelé a pécsi országot mentén a hitelbank részvénytársaság épített egy igen csinos külsejű czukorgyárat, mely már ezen év őszén szept. októberben megkezdte működését. Iparvágánya kapcsolatba jó a fővasutvonallal. Czukorrépa termelésre a nagybirtokosokkal van szerződése, fizet q-int 45 krt. Az elkészített nyers czukrot Mező-hegyesre fogja szállítani.

*) Múlt számunkra későn érkezett.

messze előre veti árnyékát, melyet bámulni fog a művelt külföld is.

Oh! Oh!! Oh!!!

És negyedszer is óh! minő nagy kegyelme a sorsnak, hogy a mi Thalia templomába alakult koeszínünk az a bőbeső, hol a magyar dráma-irodalomnak új felkentje fog születni. Ninesen szó meg Fogarasy-Czuczor nagy szótárában sem, mely szívünk éldeletét e nagy nap dicső estéjének hajnalán méltóan festeni tudná. Azért be is végezem díszbeszédem s ennek szó virágait díszes csokorba fűzve, ime atnyujtom, mint legforróbb halank és szeretetünk illatos kifejezését, fentartva magunknak a szerencsét, hogy a tartandó aldomáson egy szívvel-lelkekkel kialthassuk: éljen, éljen, éljen!

S végezvén beszédet, atnyujtotta az aranynyomású színlapot

Mi a nagy megatoutságtól némán könyeztünk, szorongattuk Daktilusz úr jobbát és hajlongtunk a rendkívüli megtszerteletés nyomasztó sulya alatt.

A pénztáros jelenti: a jegyek elfogytak, uraim, tessék besetelni.

Mi Daktilusz úr vezetése alatt méltóságteles lépéssel, szorongó szívvel a szinkör porondjára lépünk. En úgy lattan, vagy 400 szem érdeklődése fogad bennünket, kritikus társam gunyt, kételet olvasott a szemekben, szerző — nem olvasott semmit.

Két percz — egész örökkévalóság! Végre megszólal a esengettyu, a függöny lassu méltósággal felgördül s ezzel..... atdom a szót társamnak, a színi referensnek.

Férjkeresők.

Vígjáték 3 felvonásban. Irtá: Darnay Kálmán. Színe került Tapolezán s. hó 10-én.

Fekete Béla színtársulata a múlt vasárnap olyan valamivel lepte meg a tapolezaiakat, mi a vidéki színpadon igazán szokatlan, t. i. premiér-

rel. Szinte látom, mint vonagatják sokan szanalmas mosolyal a váluikat, mintha bizony a múzsa csak a nagyvárosok poros, füstös légkörében éreznék jól magát és nem az ude, friss falusi levegőben is. Mikor a primitív, nyári szinkörnek nevezett építmény, melyben Thalia vándor papjai Tapolezán tanyájukat felütötték, közönséggel telni kezdett, latva a sok gunyos, vagy legalább kételkedő arezot, félteni kezdtem a darab sorsát, mert hiszen semmi sem teszi csökönösebbé az embert, mint a praeformált itélet; azután meg az a Nagy-Körös-Keeskemét féle viszony is, mely Sümeg és Tapoleza között föntáll, nagyban megnehéztí a sümegi ember sikerét Tapolezán. És mégis mi lett az eredmény? A tapolezaiak frenetikus tapsviharban tiszzer hívták a lámpák cíe a sümegi szerzőt.

Tényleg Darnay Kálmán három felvonásos vígjátékában olyan ddrabot nyújtott, mely megérdemelte a szép sikert. A ki azzal a mértékkel akarná mérni e vígjátékot, melylyel egy teljesen kiforrt, a színpadi hatas minden fogásában és títékában jártas szerzőt szokas, ki a »mérges« kritikus kákan is esomót kereső paedanteriájával fogja vizsgálni, hogy mennyiben éri el a szóban forgó darab a vígjáték ideáljának nivóját, az tagadhatatlan, hamar fog kivetni valót találni ebben az alkotásban. Ha azonban figyelembe vesszük, hogy a szerző még fejlődése kezdetén áll, hogy azokat a fogásokat, melyekkel a darab külső sikeret fokozni, biztosítani, sőt sokszor kiesikarni lehet, mint ezen a téren meg újoncz, kevésbé ismeri, minthogy azok csak hosszas tapasztalás, sőt sokszor csak a saját káran való tanulás utjan sajátíthatók el, úgy lehetetlen el nem ismernünk a szerző érdemét és tehetségét, mely bizonyára igen szép reményekre jogosít.

Nem akarom hosszasan részletezni a darab meséjét; legyen elég röviden annyi, hogy a főeselekmény Fehér Kálmán fővárosi ügyvéd és a kis falusi Scholtz Edith szerelmének története, kik nielőtt meg láttak volna egymást, mar rokon-

szenveznek, sőt álnév alatt leveleznek is egymással, mely rokonszenvből — miután találkoznak egymással — igaz szerelem lesz. Szülőik is egymásnak szánták őket, de mivel épen csak az alnéven ismerik egymást, tiltakoznak minden kibázasítási kísérlet ellen, míg végre a félreértés kiderül, és a szerelmesek egymáséi lesznek. E fő eslekvény körül van csoportosítva a többi alak részben epizodszéri, részben a főeselekvényhez szorosban tartozó szerep-köre.

Szerző fősulyt helyezett darabjában a szereplő alakok jellemének kidomborítására, mint a hogy az egész darab komikuma is éppen a jellemkomikum fajtájából való, azaz az emberi természetel együtt járó gyengeségek és félszégesség, a mint azok a különböző fontosabb vagy kevésbé fontos élet momentumokban nyilvánulnak, képezika neveltető substratumot benne. Fehér Kálmán az elfoglalt és emellett mégis mindenfélé galans kalandokra idót találó fiatal ügyvéd, kiben daczára száraz foglalkozásának és a fővárosi élet örömeinek, melyektől nem is tartozkodik, még sem aludt ki az idealismus szikraja, jelesen rajzolt alak, épen úgy, mint a naivságbán kedves és pajkos Edith, a falusi virág, vagy Hólyagosí Zelma a typicus demi-monde hölgy, ki »ferjet fogni« falura utazik. Igen sikerült a falusi gigerli Varjas Tihamér s a »konigráti« hős és örökös vőlegényjelölt, Tormás Ferencz nyugalmazott ispán alakja is, kinek végre szintén sikerul bevezetni a hazasság kikötőjébe.

Ezen előnyökkel szemben gyengéje a darabnak, hogy a komikus helyzeteknek ügyes kihasználását nem egyszer elmulasztja a szerző. A jó gondolatot, a helyes intenciót látjuk, de annak kiaknazasa nem eléggé sikerul a szerzőnek; minden esetre oly fogyatkozás, melyen a további gyakorlat segíteni fog. Továbbá egy-egy epizod alak igen lazán, sőt egyik-másik nem is függ össze a darab főeselekvényével, úgy hogy bátran törölni lehet őket anélkül, hogy az érteleme legkisebb esorbat szenvedne.

A három téglagyár a legerősebb munka mellett sem képes elegendő mennyiségű készletet produkálni a kereslethez képest.

A házak, üzletek villany világításra vannak berendezve, az utcák és hivatalok világítása érdekében most tárgyalnak. Megnéztem a somogy megyei takarékpénztár impozáns épületének belső beosztását is. Egész nagyvárosias, az üzletágak külön, külön osztályokban kezelve.

Láttam a Peterka-féle gőzerőre berendezett butor és épületfa asztalos műhelyt, (inkább gyárnak mondható) berendezését. Gyorsan és szépen készült munkák kerülnek ki innen.

Kaposvár vasútja élénk forgalmat mutat. Most épült a kaposvár-mocsoládi vonal, e napokban 22-én adják át a forgalomnak. Mire soraim Sümegre jutnak, addig Kaposvárról indulva: Toponár, Répás, Aszaló, Mernye, Mocsoládig 26 kilométeren megtette már a vonat első ünnepélyes útját és elmúlt Kaposváron fényes bankettel a bejárás emléknapja. E vonal vagy 10.000 holdnyi répával beültetett területen halad át. A jövő évben valószínűleg kiépítik egész a Balatonig. Ha e terv sikerül s összekötik a vonalat Siófokkal, akkor Somogy is kedvező vasúthálózattal rendelkezik: Kaposvár-Dombóvár-Budapest nyugatra; Zákány, Prágerhof; — fölfelé Kanizsa, Szob-Balaton-Szt.-György-Keszthely; — délre Szob, Bares, innen le és keletre Szigetvár — innen Kaposvárral Dombóvárral.

Somogynek haladása ama forró óhaj kelti bennem, vajha a jövő szünidő elteltével Somogy-Taszárról Szob-Balaton-Szt.-György-Keszthely Z.-Szántón át direkt utazhatnék haza Sümegre, mert e vasútvonal városunk és vidéke haladásának egyik főleterét fogja képezni.

Bánfi Alajos.

Különfélék.

— **Szent István napja.** Augusztus 20-án már reggel 4 órakor megdördültek a mészarak, az épületeken megjelentek a nemzeti zászlók s hirdették a nemzeti ünnepet. A lakosok tömegesen siettek a templomokban tartott szent-misékre. Különösen a plebániatemplom a reggel 9 órakor tartott nagymise alkalmával teljesen megtelt a közönség minden rétegeből megjelent ájtatos hívők sokaságával. A misét Mild Mihály prépost-plebános tartotta fényes segédlettel, ezután pedig Szita Román ferenczrendű vikárius vallásos és hazafias érülettől áthatott szép szónoklatban esett el az első szent királynak a magyar keresztény egyház és állam megalakításában szerzett örök érdemeit.

— **Kinevezések.** A vallás-közületügyi miniszter Pasztinsky József okl. polg. isk. tanárt a csaktornyai polgári iskolához a XI. fizetési fokozatba segédtanítónak nevezte ki.

— **Tanítóválasztás.** Az óhídi tanítói állásra a f. hó 22-én tartott választás alkalmával az iskolaszék 5 pályázó közül Lakits József szilvási tanítót választotta meg.

— **Játék a möreggel.** Minden nap újabb és

Mind az elősorolt gyengéket azonban megbocsáthatjuk a szerzőnek; hisz épen a jellemek kidolgozása, mely a szóban forgó műben annyira sikerült, az, mi a szindarab író oroszlan körmeit legjobban megmutathatja; az említett hibák pedig bizonyos rutin mellett elkerülhetők. Ezek mellett még egy jó tulajdonságot a darabnak akarom csak végeztül hangsúlyozni, és ez az ügyes, humoros, sok helyen igazán szellemes nyelvezet, melynek a szép siker elérésében ugyancsak nagy része volt.

Még csupán a néhány szóban akarok megemlíteni a szereplőkről. Markó Emilia Edith szerepében igen kedves volt, Feketének igen találon alakította Hólyagosy Zelmát; derekasan oldotta meg feladatát Markóné is epizód szerepében. A férfiak közül Szabó vált ki, ki Tormas nyugalmazott ispán szerepét kitünő felfogással és nagy hatással alakította meg. Ezzel Miklós is Fehér Kálmán szerepét jól fogta fel.

újabb eseteket szül, melyek sürgősen követelik a most már törvény által is elrendelt gyermekmunka-ellenkezelés felállítását, hol a nyár folyamán át az apróságokat minden testi és erkölcsi bűjtől megóvják. Ime egy újabb eset: Ederics községben f. hó 18-án délután több gyermek kiment a faluvégre játszani, leszédtek a redősszirma maszlak gyümölcsét díszbúcskának, a díszbúcskát meg is ölték, fel is trancsirozták. Bode Józsefnek kis leánya azután evett is belőle. A borzasztó mérreg még az nap rettenetes kínok között megölte a kis gyermeket.

— **Iskolai értesítések.** 1.) A helybeli reáliskolában a felvételi s javító vizsgálatok f. hó 30. és 31-én d. e. 9 órakor, a beiratások szept. hó 1. 2. 3. napjain (d. e. 9—11, d. u. 2—4) lesznek. 2.) Minden, ezen intézetbe első ízben belépő tanuló tartozik bemutatni: a.) a múlt tanévről szóló isk. bizonyítványt, b.) születési bizonyítványt, c.) hímző ujjraoltást igazoló bizonyítványt. Az intézetnek volt tanuló csupán iskolai bizonyítványukat hozzák magukkal. 3.) Fizetendő díjak: felvételi díj 2 frt., egész évi tandíj 10 frt., könyvtárilleték 1 frt., programilleték 50 kr., énekdíj 1 frt., ízr. hittandíj vidékinek 6 frt., helybelinek 4 frt. Ezen díjak közül a tandíj és az ízr. hittandíj elengedéséről lehet szó. Az erre vonatkozó kérvények a reálisk. bizottsághoz címezve — beiratáskor az igazgatónál nyújtandók be. A 4. frt. 50 kr. fizetése alól felmentésnek helye nincs. Ezen összeg egészen, a tandíjnak pedig fele a beiratáskor, másik fele január hóban fizetendő le. 4.) A tanev megnyitása szept. hó 4-én lesz. A rendes tanítás szept. 5-én kezdődik. Dr. Kellemen Karoly reálisk. igazgató.

A felső leányiskolában a tanuló beírása 1894. szept. 1-től 5-ig a városi fiúiskola irodájában történik. 2. A felső leányiskola első osztályába oly tanulókat lehetnek, kik a népiskola VI-ik, vagy a polgári iskola II-ik osztályát elvégezték. Ha erről nem tudnának bizonyítványt előmutatni, az esetben felvételi vizsgát tartoznak tenni; ugy szintén a népiskola V-ik osztályát végzett tanulók is. A felvételi vizsga díjmentes. 3. A II-ik osztályba felvételnél megkívánatik a felső leányiskola első, vagy a polgári iskola III-ik osztályáról kiállított bizonyítvány előmutatása. 4. A tanuló kora születési bizonyítvánnyal igazolandó. 5. Tandíj helybelinek 3 frt. vidékinek 6 frt. — Könyvtárilleték: 50 kr. a tanítói nyugdíj alaphoz 15 kr. minden tanulóra kötelező. Magántanulók 6 frt. tandíj és 15 frt. vizsgadíjat fizetnek.

Az elemi iskola I. osztályába 6 éves koron alul levő gyermekek föl nem vehetők. 2. Az elemi iskola első osztályába egész évi tandíj illetékekkel együtt 1 frt 35 kr., a II-iktől kezdve VI. osztályig 1 frt 85 kr. 3. Vidéki tanulók összesen 10 frt 35 kr. díjat fizetnek. — Izraelita hittandíj helybelinek 2 frt. vidéki tanuló után 4 frt. 4. Tandíj elengedéseért szegénységi bizonyítvánnyal ellátott kérvény az iskolaszékhez címezve az iskola igazgatóságánál nyújtandó be. 5. Sümegen lakást és élelmézést mérsékelt áron kaphatnak a vidékről ide jövő tanulók. A lakást adó gazda neve a beiratásnál bejelentendő. Szállásra vonatkozó utbagazítással szívesen szolgálunk. — Sümegen, 1894. aug. 26. Bánfi Alajos az elemi és felsőleányiskola igazgatója.

— **A Walsér-féle részvény társaság** igazgatója Breuer Albert — amint értesülünk — a napokban városunkban járt, vízvezetékünk kiépítése ügyében. Legközelebb a nevezett vállalat vízműépítő osztályának főmérnöke is ide jön a telep és egyéb, a vízvezetékre vonatkozó viszonyok alapos tanulmányozására.

— **A megyei tűzoltó-szövetség közgyűlése** f. hó 19-én folyt le Z.-Szt.-Gróthon. A reggeli vonaton megérkező tűzoltókat a vasutállomáson nagy díszszóval fogadták, kiket Koháry József szentgróthi főparancsnok és a szövetség alelnöke meleg szívből fakadt szókkal üdvözölt. Ezután a zalaegerszegi tűzoltó egyesület zászlója alá sorakoztak a tűzoltók s zeneszó mellett vonultak be a lobogó-díszolt városba, mely rokonszenve és szíves vendéglátása jeléül pompás diszkaput is emeltetett. A szentgróthi felirással. A menet beérkezvén a városház elé, következett a díszfelvonulás, melyben a megjelent 19 egyesületnek tagjai vettek részt. Déli 12 órakor választmányi ülés volt, melyet azután a nagygyűlés követte. Gyűlésen a megbetegedett s állásáról lemondott Kovács Károly zalaegerszegi polgármester helyett Koháry József vezette a gyűlést. Ugyanó terjesztette elő az elnökség jelentését is, melyet tudomásul vettek. A gyűlés egyéb tárgyai közül felemlítjük, hogy a jövő közgyűlést A.-Lendvára tüzték ki, megalakították az új tisztikart, melynek elnöke Mayer István z.-egerszegi járás szolgabírája, alelnöke pedig az alsó-lendvai főparancsnok lett. A 7 tagú választmányi tag közé Kellemen Károly dr. sümegi főparancsnokot is beválasztották. Ezután a varmegyei tüzrendészeti szabályzatot vették tárgyalás alá, melyen a szűkeges módosításokat eszközölvén, az elnökséget utasította a közgyűlés, hogy ennek mielőbbi jóváhagyását sürgősen kerélmézzék egy a varmegyénél, mint a miniszteriumnál. Póltz Pált, a keszthelyi egyesület főparancsnokát megkérte a közgyűlés, hogy az ottani gazd. intézet igazgatóságánál szorgalmazza az intézet hallgatói között

a tűzoltóság szervezését, hogy mint leendő gazdasítók a tűzoltó-egyesületeknek munkás és képzett tagjai legyenek. A közgyűlést sikerült társasbéd követte, melyen számos szellem s tószot fűszerezte a kedélyes hangulatot. Délután 5 órakor tűzoltói díszgyakorlat és szolgálati érmék kiosztása, este pedig sikerült tánezestély fejezte be a tűzoltóknak érdekes szép napját. Végül megemlíttük, hogy az helybeli tűzoltó egyesületet Kellemen Károly dr., főparancsnok és Székely Albert dr. ügyész képviselték, vidékünk több egyesülete azonban sajnos, távolmaradt a szövetség közgyűlésétől.

— **A táviratok** gyorsabb tovaszállításának elérése céljából a sümegi m. kir. posta és távirat hivatálnál a déli 12 és 2 óra közti időben is felvételnek. A távirat szolgálat hétköznap reggel 8-tól esti 6-ig, vasárnap 1/2 9-től 11 óra 30 percig, délután 3-tól 5-ig tart.

— **Tolvaj család.** Lieger Gyula tapolcazi vendéglős Mijor Juli nevű kikapós családje anyai örömeiket érezvén, kénytelen volt helyétől megválni. Vagy nyolcz nap mulva f. hó 22-én jelentkezett, hogy újra szolgálatba lépjen, de gazdája, tekintettel a leány életére, elutasította. Ekkor a leány egy furót kerített, f. hó 22-én éjjel kifurta a szoba ajtaját, melyben a fizető pinczér aludt, azután kámpós vassal lehuzta a reteszt s a szobába hatolva az alvó pinczér feje alól kicsente a tárczát, melyben 5 drb. öt és 10 drb. 1 forintos bankjegy s ezüstpénz volt. Reggel a pinczér ijedve vette észre, hogy tárczája eltűnt. A dolgot elpanaszolta gazdájának, ki a csendőrségnél tett jelentést. A gyanu a családnyira esvén, ezt vallatásra vették, ki hosszabb húzóadás után tettét beismerte s a bankópénzt 2 ezüstforintossal és 4 koronával együtt visszaadta.

— **A z.-egerszegi iparos ifjak önképző köre** f. hó 19-én a kaszaházi vendéglős kerti helyiségében tartotta nyári táncmulatságát, mely a beállt hűvös idő daczára szépen sikerült. Az ifjuság d. u. 3 óra után vonult ki zenekísérettel a kaszaházi kertbe, hol nemsokára igen szép számú közönség gyűlt egybe. A mulatságon, mely a késő éjjeli órákba benyult, mindvégig pompás kedély uralkodott. A fiatalság Horvát József kitünő csárdásaira ugyancsak ifjai tüzzelhevével tánczolt. A mulatság anyagilag is kielégítően sikerült, amennyiben az összes bevétel 156 frt volt, ebből leszámítva a 94 frt. 58 kr. kiadást, maradt 61 frt. 42 kr. tiszta jövedelem. — Felülfizettek: Házas Sándor, Koncz Dániel 1—1 frtot; Gombás Elek, Schmed István, Bedő József, Szeghő Géza, Huszák Mihály, Budinszky Mátyás, Fiedler József, Fangler Mihály, Kummer Gyula, Schaffer András 50—50 krt; özv. Portmann Jánosné, Fehér Zsigmond 40—40 krt; Pólli Erzsébet, Schuffenhauer Frigyes, Ujváry Ferencz 30—30 krt; Pintér György, Zsiday József, Göndöcs Gyula, Schneider Antal, Menyhart József, Szilbermann N., Steiner Zsigmond, Janda Ferencz, Kutassy Ferencz, Moór János 20—20 krt; Lipsitz József 10 krt., melyért a szíves felülfizetőknek halás köszönetét nyilvánítja a rendezőség.

— **A sümegi bertalannapi vásár** igen silányul ütött ki. Kevés szarvasmarha, még kevesebb ló. Csekély közönség, semmi vételkedv. Csupán a bor, pálinka és sörmérők, a laczikonyhások jelentek meg nagy számmal, úgy, hogy a kicsiny vásár nagy vendéglőnek látszott.

— **A száj- és körömfájás** folyton terjed környékünkön. Ujabbán Bazsi, Dabroncz, Padrag és Halimba községekben lépett fel. A betegség nyoma erősen meglátszott a 24-én tartott országos vásárunkon is.

— **Lopás.** Wolner József szalapai lakosnk kamaráját f. hó 22-én virradóra ismeretlen tettesek feltörték s az abban elhelyezett zsirt, fehérműeket stb közel 100 frt. értékben ellopták. A kárvallott jelentést tett az esetről s most a csendőrség kutat a tolvajok után.

Kiadótulajdonos és felelős szerkesztő:

H O R V Á T G Á B O R.

Főmunkatársak:

ELES KÁROLY és KOCSIS KÁROLY.

HORVÁT GÁBOR

könyvnyomdája-, könyv- és papirkereskedése

Sümegeen.

Ajánlja a következő iskola-
idényre jól berendezett

könyv- és papir-kereskedését

mindennemű iskolaszerekben és
tankönyvekben.

Továbbá raktáron tart ügy-
védi és jegyzői nyomtatványokat.

Könyvnyomdában,

melyet a mai kor izlésének új
betűkkel gazdagítottam, minden-
nemű nyomtatványok fölvetetnek.

Diszes kiállítás, gyors és pon-
tos kiszolgálás, valamint mérsé-
kelt árfölszámítás biztosítottatik.

A t. cz. közönség figyelmét
kérve

kiváló tisztelettel

Horvát Gábor.

ÁRVERÉSI HIRDETMÉNY KIVONATA.

A sümegi kir. járásbíró mint tkkvi
hatóság közhirre teszi, hogy néhai Marschal
József és néhai Vasser Rozália örökösének
végrehajtási joghatályal bíró árverési
ügyükben Kauffman Ede utóajánlata folytán
a zalaegerszegi kir. törvényszék a sümegi
kir. jbiróság területén levő a sümegi III sz.
tjkb. A 2778 hrsz. a. fele részben Várkonyi
József, fele részben Várkonyi (Vasser)
József Vasser Gyula, Vasser Irén, Vasser
Kálmán, Vasser Mária, Vasser Alajos, Vas-
ser Béla, Vasser István, Vasser Teréz és
Vasser László tulajdonul fölvetett szőlőre az
utóajánlattevő által megígért 605 frtban
ezennel megállapított kikiáltási árban a
végrehajtási joghatályal bíró önkényes
árverést elrendeli és hogy a fentebb meg-
jelölt ingatlan az 1894. évi szeptember hó
29-ik napjának délelőtti 10 órakor Sümegen
a község házában megtartandó nyilvános
árverésen a megállapított kikiáltási áron
alul is el fognak adatni

Árverezni szándékozók tartoznak az
ingatlan becsárának 10 százalékát vagyis
26 frt 60 krt készpénzben vagy az 1881.
60. t. cz. 42 §-ban jelzett árfolyammal szá-

mitott és az 1881 évi november 9-én 3333.
szám alatt kelt igazságügyminiszteri rende-
let 8 §-ában kijelölt óvadékképes értékpá-
pirban a kiküldött kezéhez letenni, avagy
az 1881. évi 60. tcz. 170. §-a értelmében
a bánatpénznek a bíróságnál való elhelye-
zéséről kiállított szabályszerű elismervényt
átszolgáltatni

A kir. jbiróság mint tkv. hatósága.

Sümegen, 1894. aug. 18-án

Szalay László kir. aljbíró helyett:

Horváth Endra kir. járásbíró.

Finom asztali

SZŐLŐ

különkint 32 krért kapható:

Reisinger Mihály kereskedésében

Sümegen.

Szőlőajtványok és amerikai szőlőveszők eladása!

A 30 holdnál nagyobb területű **Sándortelep Ujvidéken** f. évi novem-
ber havában **Ripária, Portalis, Salonis és Jacquezalanyokra** készült

500,000 drb. fásajtványából

a tökéletesen összeforrt példányokat jutányos árak mellett eladásra bocsátja.

Ez idén a a legjobb bel- és külföldi borés csemege szőlőfajokból 420 fajnál
több került ojtás alá és alólírott teleptulajdonos kívánatra bővebb magyaráza-
tokkal ellátott részletes árjegyzékét a t. cz. érdeklődőknek ingyen és bérmentve
szívesen megküldi.

A telep zöldsajtásokkal is szolgálhat, nemkülönben — mint ojtási czélokra
mint pedig iskoláztatásra alkalmas amerikai alanyokkal, **Riparia Sauvage, Portalis,**
Salonis és a Rupestris különféle válfajaiból, mint sima, mint pedig gyökeres
vesszőkkel nagyobb mennyiségekben; végre a már hordképes ojtványok
ból az ojtógalyok eladásra kerülnek.

Adamovich Sándor Ujvidéken.

Mégis csak különös lenne,

ha még nem tűnt volna fel senkinek, hogy daczára a fogporral vagy fogpasztával való tisztításnak a fogak, (különösen a zápfogak) gyakran mégis romlanak és odvasodnak? Hát nem a legjobb bizonyíték ez arra nézve, hogy a fogaknak porral vagy pasztával való tisztítása egyáltalában elégtelen? A fogak nem teszik nekünk azt a szivességet, hogy csak oly helyeken rothadjanak, a hová fogkefével, porral vagy pasztával kényelmesen eljuthatunk. Ellenkezőleg, éppen azokon a helyeken, a melyek nehezen megközelíthetők, mint a zápfogak hátsó oldalai, foghasadások, odvas fogak, fogközök stb., a rothadás és romlás leghamarább és legbiztosabban következik be. Ha az ember fogait rothadástól és romlástól menten, azaz éppen akarja tartani, azt csak egy módon érheti el, tudniuk a

folyékony ODOL

antiszeptikummal való naponkénti tisztítás és öblítés által. Ez az öblítésnél mindenüvé behatol, az odvas fogakba épügy, mint a foghasadásokba, a zápfogak hátsó részeibe stb. Vannak ugyan az Odol-on kívül még egyéb folyékony fog-antiszeptikumok, így pl. régebben hipermangánsavas kálium oldatokat ajánlottak e célra. Csakhogy kint, hogy ezen oldatok kilugozzák a fogakat és elpusztítják a zománczot. Az Odol ellenben egészen ártalmatlan a fogakra nézve, de egyuttal feltétlen biztonsággal elvonja a fogemésztő gombáktól az életfeltételeket és ezáltal határozottan megóvja a fogakat az olvadáستól. Mindez tudományosan be van bizonyítva. Mi tehát mindenkinek, a ki fogait épségben akarja tartani, a legkomolyabban és jó lelkiismerettel azt tanácsoljuk, hogy szokja meg az Odol-lal való szorgalmas fogápolást. Az Odol egész palaczkja (eredeti fecskendő flacon), mely több hónapra elegendő, 1 osztr. ért. forintba kerül.

Szétküldési raktár Zalamegye részére:

EPSTEIN VILMOS A. divatáru üzletében

SÜMEGEN.